

AMATÖR SPORCULARIN SOSYAL GÜVENLİĞİ

Yusuf ARIKAN*

İbrahim MİL**

Özet

Bu çalışmanın amacı; Türkiye’de sporcular hakkında mevcut olan sosyal güvenlik uygulamalarını ortaya koymak, teori ve uygulamalar hakkında değerlendirme ve önerilerde bulunmaktır.

Türkiye’de tek profesyonel spor dalı futboldur. Sporcular, sosyal güvenlik mevzuatı açısından temelde profesyonel ve amatör olarak ikiye ayrılır. Bunlardan profesyonel sporcular sosyal güvenlik kapsamına sigortalı bağlamında 1974 yılı itibariyle tam olarak girmiş, ancak amatör sporcular sosyal güvenlik kapsamı dışında tutulmuştur. Amatör sporcular adına sosyal güvenceyle ilgili çalışmalar genelde sporcu sağlığı ve bu konuda düzenlemeler yapmak eksenli olmuştur. Amatör sporcuları sosyal sigorta kolları adına düzenleme üzerinde pek fazla durulmamıştır. Amatör sporcular adına uygulanan en genel sosyal güvenlik uygulaması topluluk sigortası olmuştur.

Bu makalede teorik bir şekilde yapılan analizler sonucunda; profesyonel spor dallarının sayılarının artırılması, tekrar topluluk sigortasına benzer bir uygulamanın getirilmesi, SGM bünyesinde oluşturulacak Sporcu Sağlığı ve Sosyal Güvenliği Kurulu koordinesinde sporcu sağlık ve eğitim merkezlerinin işletilmesi ve profesyonel sporcuların prime esas kazanç üst sınırını yükseltmek gerektiği ortaya çıktığı görülmektedir.

Anahtar Sözcükler

Spor, profesyonel sporcu, amatör sporcu, sosyal güvenlik, sporcu sağlığı

---

*Yrd. Doç. Dr.; Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi,
arikany@hotmail.com.

** Sosyal Güvenlik Müfettişi SGK Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı, ibosis@yahoo.com

Social Security Issues for Amateur Sportsmen

Abstract

The aim of this work is to point out existing social insurance applications regarding sportsmen in Turkey, to evaluate and give suggestions about theories and applications. Football is the only professional sports branch in Turkey. Sportsmen are divided into two as amateur and professional according to social insurance legislation. Professional sportsmen registered totally with the social insurance legislation in the year 1974, but amateur sportsmen were set apart from social insurance legislation. The works for amateur sportsmen on social insurance were mainly applied on sportsmen's health and arrangements. The amateur sportsmen branch wasn't taken so much into account in regards to social security. The most general social insurance applied for them is that of public insurance. In this article, at the end of a theoretical analyses; it is recommended to increase the number of professional sports branches to bring social insurance as public insurance, to operate sportsmen health and education centers and to increase the top level of earnings to the premium that are under the coordination of Sportsmen Health and Social Security Board under the Sports General Management.

Key Words: Sport, Professional Sportsman, Amateur Sportsman, Social Security, Sportsmen's Health

1. GİRİŞ

Sporun gün geçtikçe gelişmesi ve büyük bir sektör haline gelmesiyle birlikte gerek yöneticiler ve sporcular olarak gerekse sporun diğer alanlarında bu faaliyetleri bir meslek olarak yerine getiren, hayatını bu faaliyet neticesi kazananların sayısının ve niteliğinin giderek arttığı görülmektedir. Bu süreçte spor faaliyetlerinin artık bir meslek haline geldiği görülmektedir.¹ Spor endüstrisi sadece oynayanları değil; kulüp, medya, taraftarlar, taraftar dernekleri, kulüp yöneticileri, antrenör, diğer kulüp çalışanları, hakemler, ilgili devlet kurumları, sponsorlar-şirketler, güvenlik güçleri, amigolar, siyasiler gibi

---

¹Erkan Küçükgüngör. (1998). "Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu", *GÜHF Dergisi*, Ankara.

birçok birimi içerisine almaktadır.² Sporu gerek bizzat yaparak gerekse de buna katkı sağlayarak meslek haline getiren birçok insan bulunmaktadır. Bu nedenle de zamanla spor hukuku diye bir hukuk dalı ve alt başlıkları ortaya çıkmıştır.

Sporla gerçek kişileri oluşturan ve bu nitelikleri itibarıyla de hem spor hukukunun içerisinde yer alan ve hem de geniş anlamdaki iş ve sosyal güvenlik hukuku dahilinde çalışan grubu vardır ki bunların başında sporcular, teknik direktörler, antrenörler, kulüp yöneticileri, hakemler, masörler, spor hekimleri, malzemeciler vs. gelmektedir.

Spor alanında çalışanların sosyal güvenlik hukuku bakımından konularını tespit etmek artık çok daha büyük bir önem taşımaktadır. Doktrinde spor meslek haline getirenlerin özellikle de sporcuların sosyal güvenlik mevzuatındaki yeri yeterince incelenmemiş ve düzenlenmemiştir. Profesyonel sporcular haricinde sporcuların mevzuat içindeki yeri hala tartışılır haldedir. Türkiye’de beden eğitimi ve spor ile uğraşan insanlardan çok sınırlı bir bölümüne sosyal güvenlik hizmeti sunulmaktadır.³

Bu makalede, sporcular için sosyal güvenliğin önemi, profesyonel sporcular ve amatör sporcular adına sosyal güvenlik hükümleri ve de amatör sporculara yönelik yapılan mevzuat ve uygulama çalışmaları üzerinde durulacaktır.

1.1. SPORCULAR İÇİN SOSYAL GÜVENLİĞİN ÖNEMİ

Savaş tarafından “Sporla uğraşan, spor yapan kimse”⁴ olarak tanımlanan sporcular sporun temel birimi ve en önemli tarafıdır. Sporcular kendi içerisinde temel olarak ikiye ayrılmakta ve buna göre Profesyonel sporcular, yaptığı sportif faaliyet sonucu bir gelir elde ederken, amatör sporcular ise gelir elde etmemektedir. Ancak, Türkiye’de hukuken profesyonellik sadece futbolda olduğu için gelir elde etse de basketbol, voleybol, güreş, hentbol, boks gibi branşlardaki sporculara da doktrinde yarı profesyonel sporcu denmekte olup, bu sporcular sosyal güvenlik mevzuatı açısından amatör sporcu kategorisine konmaktadır. Bu durum sporcuların sosyal güvenliği açısından bazı sorunları beraberinde getirmektedir. Çünkü, profesyonel sporcu olarak kabul edilen profesyonel futbolcular sigortalı olarak sayılmakta iken amatör sporcular (örneğin basketbol, boks gibi) ise sigortalı sayılmamaktadır. Amatör spor ve amatör sporcular hakkında sosyal güvenlik adına genelde sağlık alanında

²Yusuf Arıkan. (2007). “Futbolda Şiddet ve Polis”, *Polis Bilimleri Dergisi*, C.9, Sy. 1-4, Ankara, ss.109-132.

³Mustafa Keten. (1993).*Türkiye’de Spor*, İstanbul, s.133.

⁴İsa Sava. (1989).*Spor Sözlüğü*, İstanbul, s.134.

düzenlemeler yapılmaya çalışılmakta ancak sosyal güvenliğin bir bölümüne veya tamamına dahil etmek için çalışmalar sönük ve eksik kalmaktadır.

Bu teorik ve uygulama gerçeklerinin yanında, sporcular yaptıkları sportif faaliyetleri bedenen yaptıklarından ve bir şekilde kaza veya hastalanma riskleri başka insanlara oranla daha fazla olması, özellikle otuzlu yaşlarla birlikte spor zindeliğini kaybetmesi ve bir vakit sporu bırakmak zorunda olması ile spordan kazanabildiği gelirlerin kesilmesi ile zor durumda kalmaktadırlar. Bu durum, amatör sporcular için kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kollarının uygulanması gerekliliğini ortaya koymaktadır.

2. SPORCULARIN TABİ OLDUKLARI SOSYAL GÜVENLİK HÜKÜMLERİ

2.1. ANAYASAL MEVZUAT

Spor ve sporculara Türkiye’de en üst mevzuat hükmü olan anayasal düzeyde değinildiği görülmektedir.

1982 Anayasası’nın Gençliğin Korunması başlıklı 58. maddesinde; “Devlet, istiklâl ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müsbet ilmin ışığında, Atatürk ilke ve inkılâpları doğrultusunda ve Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetiştirme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır.

Devlet, gençleri alkol düşkünlüğünden, uyuşturucu maddelerden, suçluluk, kumar ve benzeri kötü alışkanlıklardan ve cehaletten korumak için gerekli tedbirleri alır.” şeklinde hüküm yer almaktadır. Bu hüküm ile devletin gençleri korumak ve kollamak için tedbirleri alması gerektiği vurgulanmaktadır.

1982 Anayasası’nın yine devamındaki Sporun Geliştirilmesi başlıklı 59. maddesinde ise, “Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.” hükümleri ile sporun kitlelere yayılmasının teşvik edilmesi görevi devlete verilmiştir. Bu durum, yaşları ne olursa olsun ülke insanlarının spor yapabilmesi için yapılan yatırımların doğrudan onların sağlık ve verimliliğine yapılan yatırım olduğunu ortaya koymaktadır.⁵

Devlet, vatandaşların beden ve ruh sağlığını korumanın en iyi yollarından biri olarak sporu görmekte ve bunu teşvik edici tedbirler alacağını ve başarılı sporcuları da koruyacağını en üst mevzuat hükmü olan anayasal düzeyde

⁵Güner Ekenci,, Yusuf Arıkan, ve Ercan Karaoğlu. (2009). “Yerel Yönetimler ve Spor”, Veysel K. Bilgiç (Der.), *Değişik Yöneliyle Yerelleşme*, Ankara, s.424.

vurgulamaktadır. Gençliğin ve diğer ülke insanların eğitilmesi, yetiştirilmesi, geliştirilmesi ve kötü ahlak ve alışkanlıklardan uzak tutacak en önemli ve etkili yollardan birisi ise spor veya daha genel bir ifade ile sportif faaliyetlerdir.

Dolayısıyla, gençliğin korunması ve sporun geliştirilmesi adına bu işi icra eden sporcuların hak ve hukuklarını korumak gerekmektedir. Bu anlamda, sporcuların özellikle iş ve sosyal güvenlik mevzuatındaki yerini belirlemede yarar vardır.

2.2. SPORCULARIN TABİ OLDUKLARI GENEL SOSYAL GÜVENLİK HÜKÜMLERİ

4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesine göre, "Bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan gerçek kişiye işçi, işçi çalıştıran gerçek veya tüzel kişiye yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlara işveren, işçi ile işveren arasında kurulan ilişkiye iş ilişkisi" adı verilir. Bu düzenleme gereğince, profesyonel sporcular ile spor kulüpleri arasındaki ilişkinin İş Kanunu'na tabi olması gerekir. Ancak, İş Kanunu kapsamı dışında kalan durumları ve mesleklerini saydığı 4 üncü maddesinin g fıkrasında sporcular da bulunmaktadır. Bu yüzden, kulüpleri ile aralarında bir hizmet sözleşmesi bulunmasına rağmen profesyonel sporcular İş Kanunu'na tabi değildirler. Bununla birlikte, bir kimsenin İş Kanunu'na tabi olması/olmamasıyla sosyal güvence kapsamında olması/olmaması ayrı şeylerdir.

Bu düzenleme karşısında profesyonel sporcular hakkında Borçlar Kanunu'nun 313 vd. maddelerinde düzenlenen hizmet akdine ilişkin hükümlerin uygulanması gerekmektedir. Bununla birlikte, Türkiye Futbol Federasyonu ve Spor Genel Müdürlüğü (Önceki ismiyle Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü) tarafından yapılan düzenlemeler, profesyonel sporcu ile kulüp arasındaki hizmet akdini geniş ölçüde etkileyen hükümler ihtiva etmektedir.

Kısaca, profesyonel futbolcular, hizmet akdine bağlı olarak çalıştılarından 5510 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin a fıkrası uyarınca spor kulübü işyerlerinin sigortalısı sayılır. Söz konusu durum profesyonel futbolculara önceleri verilen bir hak değildir. 1974 yılından itibaren mahkeme kararı ile alınmış ve sonradan kazanılmış bir haktır.

Bu çalışmada sosyal güvenlikleri üzerinde duracağımız sporcuların sayılarına gelince; Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı Temmuz ayı verilerine göre, 3.474.294 lisanslı sporcunun olduğu ve bunlardan 1.765.853'ünün de faal sporcu olduğu belirtilmektedir.⁶ Buna

⁶Spor Genel Müdürlüğü. (2012). (<http://www.sgm.gov.tr/Sayfalar/default.aspx>, Erişim Tarihi: 23.07.2010).

karşın, profesyonel sporcuların yani futbolcuların sayısının ise yaklaşık 3.000 civarında olduğu bilinmektedir.

Bu çalışmada vurgulamak istenilenlerden birisi de; 3.474.294'ü lisanslı, 1.765.853'ü ise faal olan sporcuların yaptıkları sportif faaliyetler nedeniyle sosyal güvenlik dünyasına dahil edilmemeleridir (Sayıları yaklaşık 3.000 olan profesyonel futbolcular hariç). Bu söz konusu amatör sporcuların hiçbirinin sosyal güvencesinin olmadığı anlamına gelmemektedir. Bazıları yasal olmayan yollarla kendilerini sigortalı olarak göstermekte, bazıları sporu ikinci bir iş veya hobi olarak yapmakta veya isteğe bağlı sigortalı olarak kendilerini sosyal güvenceye bağlamaktadır.

Profesyonel sporcu, yönetici ve çalıştırıcı ve spor alanındaki diğer çalışanlar dışında kalan sporcuların sigortalanması veya sosyal güvenliğe kavuşturulmasında kamu kesimince yapılan net bir çalışma bulunmamaktadır.⁷ Amatör sporcuların sosyal güvenliği ile ilgili genel olarak genel sağlık sigortası bağlamında yer alan hastalık, iş kazası ve meslek hastalığı sigorta kolları ile çalışmalar ve mevzuat hükümleri ortaya konmuş, ancak bunların uygulama işi yarım kalmıştır. Tanımlardan ve hukuku boşluklardan kaynaklanan nedenlerden dolayı sosyal güvenlik mevzuatı içerisine alınmamışlardır.

3. AMATÖR SPORCULARIN TABİ OLDUKLARI SOSYAL GÜVENLİK HÜKÜMLERİ VE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Amatör sporcuların sosyal güvenlik dünyası dışında olduğu açık olmakla birlikte bu bölümde amatör sporculara yönelik kronolojilerine de genel olarak uyularak ortaya konulan mevzuat, uygulama hükümleri ve konu ile ilişkisi bulunan bazı çalışmalara değinilecektir.

3.1. Sporcuların Sosyal Güvenliğe Kavuşmasında Spor Vakıflarının Rolü

Batılı akımların ülkemize yerleşmeye başladığı tarih olan Tanzimat öncesi dönemde Osmanlı Devleti'nde örgütlenen pehlivan tekkeleriyle onlara destek olarak kurulan vakfiyeler, yalnızca spor yaptırmanın temel birimleri olarak değil, aynı zamanda sporcuları sosyal güvenliğe kavuşturan yapılar olarakta görülmektedir. İlk önce toplumun ve ona bağlı olarak da sporun batılılaşma eğilimi ile bu yapılar etkisini yitirerek birer ikişer kapatılmış ve bu durum sporda var olan sosyal güvenliği ortadan kaldırmıştır.

Türkiye'de kulüp, lig, federasyon gibi batılı yapıların kurulmasından yaklaşık yetmiş yıl sonra sadece profesyonel futbolculara sosyal güvenlik

⁷Keten, a.g.e., ss.138.

hakkı verilmiş (1974 yılı) ancak amatör sporcular bu durumun dışında tutulmuştur. Bu durumu örgütlemek için kullanılan yapılar ise üçü vakıf, biri fon niteliğindeki kuruluşlardır. Bunlar, kronolojik sırayla, Türk Spor Vakfı (1974), Türk Güreş Vakfı (1980), Türk Spor Eğitim ve Tesis Vakfı (1980) ve Türk Sporunu Teşvik Fonu (1984)'dur. Bu vakıfların kuruluş senetlerine bakıldığında, birçok benzerlik bulunmaktadır. Örneğin, vakıfların üçü de "sporunun en verimli hale girmesini ve kondisyonunu muhafaza edebilmesini temin" ortak amacını gütmekte, sporun geliştirebilmesi adına seminer, kurs, konferans gibi düzenlemelerin olmasını öngörmektedir. Bunun yanında, olimpiyat, dünya, Avrupa ve Akdeniz şampiyonu olan sporculara mali ve aynı destek verilmesidir.

Vakıf ve fonların kasalarında biriken ve hesapların var olan paraları iyi değerlendirmek gerekmektedir. Eğer bu paralar iyi tasarlanmış projelerle değerlendirilmezse spora ve özellikle de amatör sporcuya katkı sağlaması güçtür. Amatör sporcuların sosyal güvenliği mevcut mevzuat sistemine göre mümkün olmadığına göre, önceki dönemlerde olduğu gibi bu üç vakıf ile fonun amatör sporcuların sosyal güvenlik sistemi için tekrar örgütlenmesi gerekir.

TGV'nin kuruluş senesinde yer alan; yardıma muhtaç herhangi bir genç ve yetenekli bir güreşçi ve antrenöre yardım etmek ve hastalanan veya güreş esnasında sakatlanan güreşçilere tedavi yardımı yapmak, TSETV'nin kuruluş senesinde yer alan; zor durumda kalan fiili sporu bırakmış eski şampiyonlara mali yardım yapmak gibi amaçları olan vakıf sistemi, özellikle tarihsel tecrübelerde de görüldüğü gibi sosyal güvenlik örgütlenmesine oldukça yatkın müesseseler olduğu görülmektedir.⁸

3.2. Türk Sporunun Geliştirilmesi Ödeneğinin Harcama Esas ve Şekillerine İlişkin Yönetmelik

15.05.1978 tarih 16288 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Yönetmeliğin 1 inci maddesinin B bendine göre; yurtiçi ve dışı yarışmalarda başarılı veya başarılı olabilecek sporcuların kurs, kamp, yol, ek gıda ile sağlık giderlerinin karşılanması amaçlanmaktadır. Bu imkanlara hak kazanan sporcuların, yarışma ve antrenman sırasında oluşabilecek sakatlanma ve kaza durumlarında tedavilerinin yapılması hükme bağlanmıştır. Bu yönetmelik; sporculara sağlanan imkanlar, amatör sporcuları korumaktan ziyade yetişkin ve belki de bir defaya mahsus başarılı kazanan sporcuları hem de sürekli ödüllendirmeye yöneliktir. Dolayısıyla, sporcuların sosyal güvenliği ile ilgili bir anlamı bulunmamaktadır. Söz konusu yönetmelik ilkelerinin daha gerçekçi ve dengeli olması gerektiği açıktır.

⁸Kurthan Fişek. (1985). *100 Soruda Türkiye Spor Tarihi*, İstanbul, s.171-172.

Amatör Sporcuların Sosyal Güvenliği

Bu yönetmelik ödüllendirmekten öteye pek geçmemiş olup, sporcuların maç ve antrenman esnasında geçirdikleri kaza ve sakathık hallerinde tedavi yardımlarının yapılması anlamındadır, onların sigortalanması anlamını taşımamaktadır. Söz konusu yönetmeliğe paralel oluşturulan fondan yararlanabilecek sporcu sayısı 1979 yılı Haziran ayı itibariyle 670 iken, bunlardan 443 sporcunun yararlandığı görülmektedir. 1988 ila 1993 yılları arasında ise 211 sporcunun fondan yararlandığı görülmektedir.⁹ Bu yönetmelikle belli bir kesim sporcuya ve devamlılık arz etmeyen bir şekilde yardım yapıldığı görülmektedir.

3.3. Sağlık ve Sosyal Yardım Fonu Teşkilî İçin Sporcu Lisans Yönetmeliği'nin 12. Maddesinde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Yönetmelik

23.06.1982 tarih 17733 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren bu yönetmeliğe göre; sporcuların bölge içi ve dışı transferlerinde Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüklerinden belli bir bedel karşılığı ilişiksizlik belgesi alması gerekmektedir. Bu ilişiksizlik belgesi karşılığı toplanan gelirlerde amatör sporcularla ilgili sağlık ve sosyal yardım fonunda toplanıp amatör sporculara harcanacaktır. Ancak, toplanan bu paraların harcanması ile ilgili kendine has bir yönetmelik çıkmadığından bu değişiklik muallakta kalmıştır.

3.4. Kalkınma Planlarında Amatör Spor ve Amatör Sporcu

Türkiye'de spor konusu ilk kez 1968-1972 yıllarını kapsayan II. Beş Yıllık Kalkınma Planlarında yer almıştır. Genel olarak kalkınma planlarında bir önceki planda incelenen konu fazla bir değişiklik yapılmadan bir sonraki plana aktarılmıştır. Bu aktarma ve icraat zaafının temelinde planları hazırlayan siyasal-bürokrat güçlerin spora emek ve hizmet edenlere danışmadan karar almaları yatmaktadır.¹⁰

II. Beş Yıllık Kalkınma Planının VI. Bölümün Spör başlığının ilkeler bölümünde; beden eğitimin yanı sıra kişileri kendini yetiştirecek spor dallarına önem verilmesi, spor kulüplerinin değişik spor dallarında amatör faaliyet göstermeleri ve insanların bu faaliyetlere aktif olarak katılmasının sağlanması,¹¹

III. Beş Yıllık Kalkınma Planında; ikinci kalkınma planında halk ve okul sporunun, amatör sporun gelişmesinde öngörülen ve spor kulüplerinin faaliyetlerini düzenleyici tedbirlerin alınmadığı, profesyonelliğin sporun gelişmesini engellediği, devletin her türlü özendirici tedbirleri yalnız amatör

⁹Keten, a.g.e., ss.138-139.

¹⁰Rıza Sümer, *Sporla Demokrasi*, Ankara 1989, s.106.

¹¹dpt.gov.tr, (2012), (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan2.pdf>, Erişim Tarihi: 21.07.2012).

kulüplere uygulayacağı, kamu kuruluşlarına bağlı profesyonel kulüplerin amatörlüğe dönüştürüleceği,¹²

IV. Beş Yıllık Kalkınma Planında; profesyonel futbol şubeleri bulunan amatör spor kulüplerinin kuruluş ve işleyişlerinin inceleneceği ve aksaklıkların giderileceği, profesyonelliğin amatör sporu engelleyici etmen olması(nın) önleneyeceği, profesyonel futbol şubesi olan kulüplerin bu şubelerinin dernek statüsünden çıkarılıp şirketleşmelerinin sağlanacağı, sporcuların toplumsal güvenlik kapsamına alınmasına yönelik çalışmaların hızlandırılacağı,¹³

V. Beş Yıllık Kalkınma Planında; beden eğitimi ve sporun yaygınlaştırılması ve amatör sporun teşvikinin esas olduğu, amatör sporda istenilen seviyeye ulaşılabilmesi için geleneksel spor dallarının geliştirilmesi ve milletlerarası başarı gösterecek sporcuların yetiştirilmesine ağırlık verilmesi,¹⁴

VI. Beş Yıllık Kalkınma Planında; yine amatör sporda uluslararası başarı gösterebilecek sporcuların yetiştirilmesi ve desteklemesi, sporla ilgili mevzuatın yeniden düzenlenmesi, profesyonelliğe müsait olan dalların profesyonelliğe teşvik edilmesi,¹⁵

VII. Beş Yıllık Kalkınma Planında; spora ayrılan kaynakların artırılması, tesislerin rasyonel kullanılması, sporla ilgili insan gücü ihtiyaçlarının karşılanması, yeni yapılanmaya gidilmesi, özel sektörün, mahalli idarelerin veya spor kulüplerinin rolünün ve katkısının artırılmaya çalışılması,¹⁶

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planında; 1999 yılı sonu itibarıyla 328 stadyum, 365 spor salonu, 31 kapalı yüzme havuzu, 25 açık yüzme havuzu, 757 futbol sahasının hizmete sunulduğu, bu yıl sonunda 178.448 sporcu, 15.391 antrenör, 20.277 hakem ve 5.437 spor kulübünün mevcut olduğu,

Sporun ve spor altyapısının bütün dallar itibarıyla ülke genelinde dengeli dağılımı, sporcuların ve spor elemanlarının eğitim ve istihdam sorunlarının giderilmesi, tesis sayılarının artırılması,

Kulüp ve federasyonların kurumsallaşması ve kendini finanse eden bir yapıya dönüştürülmelerinin sağlanması, spor sisteminin yeniden

¹² dpt.gov.tr, (2012), (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan3.pdf>, Erişim Tarihi: 21.07.2012).

¹³ dpt.gov.tr, (2012), (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan4.pdf>, Erişim Tarihi: 22.07.2012).

¹⁴ dpt.gov.tr, (2012), (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan5.pdf>, Erişim Tarihi: 24.07.2012).

¹⁵ dpt.gov.tr, (2012), (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan6.pdf>, Erişim Tarihi: 24.07.2012).

¹⁶ dpt.gov.tr, (2012), (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/vii/>, Erişim Tarihi: 24.07.2012).

yapılanması ve gerekli mevzuat değişikliğinin yapılması, sponsorluk sisteminin yaygınlaştırılması, sporcu sağlığı konusunda eksikliklerin giderilmesi, etkin denetimin sağlanması için mevcut yasal düzenlemenin yapılması gerektiği belirtilmektedir.¹⁷

IX. Kalkınma Planında ise bu konular üzerinde durulmamış, hatta hiğ değinilmemiştir.

Söz konusu dokuz kalkınma planının özellikle II.'si amatör spor üzerinde durmuştur. VIII.'si ise en genel ve düzgün bir şekilde amatör sporu, sporcuyu ve sporcu sağlığı üzerinde yapılması gereken şeyleri vurgulamaktadır. Sporcuların sosyal güvenliğine dair bir ifade, yorum veya karar ise hiğbir beş yıllık kalkınma planında yer almamıştır.

3.5. Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporları

Spor özel ihtisas komisyonu raporlarının V. ve VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planları doğrultusunda oluşturulduğu görölmektedir.

V. Beş Yıllık Kalkınma Planı Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporunda başarılı sporcuların sosyal güvenliği ile ilgili tedbirler olduğu görölmektedir. Bunlar;

- Sosyal sigorta kapsamına alınması,
- Faal sporculuğu bitince şeref aylığı bağlanması için gerekli mevzuat düzenlemesi yapılması,
- Öğrenci sporcuların meslek okullarına ve yüksek öğrenime devam edebilmelerini kolaylaştıracak yönetmelik çıkarılması,
- Sporcuların işyeri açma, konut edinebilmesi adına mevzuata özel hükümler konulması,
- Ölümleri halinde, eş ve çocuklarına günün şartlarına göre gerekli mali yardımların yapılması adına gerekli mevzuat düzenlemesinin yapılması,
- Spor hayatlarının sonunda federasyonları tarafından jübile yaptırılması.

Söz konusu sosyal güvenlik hükümlerinin başarılı sporcular adına düşünülmesi eksiktir, ancak tüm sporculara genellendiğinde güzel düşünceler olduğu ortadadır. Bununla birlikte, sosyal güvenlik dünyasına henüz dahil olmamış bu sporculara işyeri açma, konut edindirme gibi ileri sayılabilecek özerklikler tanımak veya tanıyabilmek bürokratik çevrelerin ilk aşamada hemen kabul etmeyeceği istekler olduğu açıktır.

¹⁷dpt.gov.tr, (2012), (<http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/viii/plan8.pdf>, Erişim Tarihi: 24.07.2012).

VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planları doğrultusunda oluşturulan Beden Eğitimi, Spor ve İstanbul Olimpiyatları Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu, şu ana kadar oluşturulan kalkınma planları ve özel ihtisas komisyonu raporları içerisinde sporla ilgili en kapsamlısıdır.

Bu bağlamda, VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı çerçevesinde Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporuyla ilgili yedi alt ihtisas komisyonu oluşturulmuş, bunlardan bir tanesi de sporcu sağlığı ve sosyal güvenlik olmuştur.¹⁸

Sporcu sağlığı ve sosyal güvenlik alt ihtisas komisyonu raporunda; sporcu sağlığı, sağlık, ölçme değerlendirme, sağlık açısından spor ve spor hijyeni alt başlıklarında ele alınmıştır.

3.6. TASKK Tüzüğü'nde Bulunan Sosyal Güvenlik Hükümü

Türkiye Amatör Spor Kulüpleri Konfederasyonu'nun tüzüğünde, sporda sosyal güvenlikle ilgili bir madde bulunmaktadır. Bu maddede;

Konfederasyon yönetim, denetim ve onur kurullarında asıl ve yedek olarak görev yapanlarla ücretli çalışanların ve kulüp mensuplarının ölümleri halinde yasal olarak bakmakla yükümlü oldukları kimselerle eş ve çocuklarına, ağır hastalık ve sakatlık hallerinde kendilerine, her türlü sağlık ve sosyal güvenlik yardımı yapabilmek amacıyla, yürürlükteki dernekler kanunu ve ilgili yönetmeliğine uygun olarak sandık kurabileceği, sandık yönetmeliğinin genel kurulun onayından geçmesi zorunlu olduğu,

Konfederasyon, devlet kuruluşlarının bu amaçlarla kuracağı sandık veya benzeri birimlere temsilci verebileceği, bu kuruluşlarla belirlenecek esaslar çerçevesinde veya yönetim kurulunca çıkarılacak yönetmelik uyarınca amatör sporcu, yönetici, antrenör ve öteki spor görevlileriyle ailelerine her türlü yardım ve destekte bulunabileceği belirtilmektedir.¹⁹

3.7. Topluluk Sigortası Uygulaması

08.10.1997 tarihi öncesi amatör sporcuların sosyal güvenliği ile ilgili net olarak bir hüküm yokken, esasları 08.10.1997 tarih 763658 sayılı genel yazı ve eki protokol ile ortaya konan uygulama ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Spordan Sorumlu Devlet Bakanlığı arasında imzalanan protokol gereğince, Dernekler Kanunu'na göre kurulan ve amatör sporculardan oluşan dernek, birlik, federasyon veya başka kuruluşların bağlı buldukları Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri aracılığı ile Sosyal Sigortalar Kurumu'na başvurmaları durumunda, iş kazaları ve meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük,

¹⁸Dpt.gov.tr. (2012). (<http://ekutup.dpt.gov.tr/egitim/beden/oik530.pdf>, Erişim Tarihi: 24.07.2012).

¹⁹Sümer, a.g.e., s.106.

yaşlılık ve ölüm sigorta kollarından birine, birkaçına veya tümüne tabi tutulmak üzere topluluk sigortası sözleşmesi imzalamak suretiyle amatör sporculara da sosyal güvenlik hakkı getirilmiştir.²⁰

Söz konusu topluluk sigortası uygulaması ile amatör sporcular ilk ve açık bir şekilde olarak sosyal güvenceye kavuşmuşlardır. Bir başka ifade ile bu protokol amatör sporcuların sosyal güvenliği için bir milattır denebilir.

Mülga 506 sayılı Kanun'un 86 ıncı maddesinde, bu kanunun 2 inci maddesine sigortalı sayılmayanlar için Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından belirlenecek koşullar çerçevesinde, iş kazaları, meslek hastalığı, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve Ölüm sigortalarından birine birkaçına veya tümüne toplu olarak tabi tutulmaları için işverenlerle veya dernek, sendika, birlik veya başka teşekküllerle sözleşmeler yapılabileceği hükmüne bağlanmıştır.²¹

Amatör sporcuların topluluk sigortası, taraflardan birisinin Sosyal Sigortalar Kurumu diğerinin ise amatör sporculardan oluşan dernek, birlik, federasyon veya başka kuruluşların bağlı oldukları Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri ile yapılan sözleşmeye dayanmaktadır. Bu şekilde amatör sporcular toplu olarak bağlı oldukları dernek, federasyonlar ile Gençlik ve Spor İl Müdürlükleri aracılığı ile Sosyal Sigortalar Kurumu ile topluluk sigortası sözleşme imzalayıp sosyal güvenliğe kavuşabilirler. Bu sigorta kollarından birine, birkaçına veya hepsine dahil sözleşme imzalanabilir.

Amatör sporculara tanınan topluluk sigortası uygulaması isteğe bağlıdır. Giriş koşulları ise; başka bir sosyal güvenceye sahip olmamak, topluluk sigortası sözleşmesi yapmak, talep etmek ve en az 2 kişi olarak istekte bulunmaktır. Topluluk sigortasının başlangıcı ise sözleşmenin imzalandığı tarihtir. Amatör sporcular açısından dilekçelerin Kuruma intikal etmesini takip eden aybaşından itibaren başlar ve dilekçe ile topluluk sigortası kapsamından çıkılabilir. Topluluk sigortasının sona erme durumları ise; birlik, dernek gibi teşekkülün amacına aykırı hareketleri, topluluk sigortasının bir aya ait sigorta primlerini 6 ay içerisinde ödememesi, sayının 1'e düşmesi, topluluk sigortasına konu birlik, dernek gibi teşekkülün kapanması, topluluk sigortasına dahil olan amatör sporcuların zorunlu sigortalı olmalarıdır.

Bununla birlikte, 5510 sayılı Kanun'un 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmesi ile 506 sayılı Kanunun 86. maddesi yürürlükten kaldırıldığından, söz konusu tarihten itibaren topluluk sigortası da sona ermiştir. Öte yandan, 5510

²⁰Cahit Evcil ve Bekir Geçer. (2004). *Sosyal Sigorta İşlemleri İşveren Rehberi*, Ankara, s.125.

²¹Resul Kurt. (2004). *İş Hukuku ve Sosyal Sigortalar Sigorta Mevzuatında Usul ve Esaslar*, İstanbul, s.55.

sayılı Kanun'un geçici 6. maddesinin 5. fıkrasında, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla 506 sayılı Kanunun mülga 86. maddesine göre, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları bakımından topluluk sigortasına devam edenlerin bu kanunun 4 üncü maddesi kapsamında durumlarının değerlendirilerek, durumlarına uyan bent kapsamında sigortalı sayılacakları, bunların kendileri veya işverenleri tarafından verilmesi gereken belgelerin en geç 3 ay içinde Kuruma verilmesinin zorunlu olduğu öngörülmüştür. Ancak, amatör sporcuların çalışmaları hizmet akdine dayanmadığından, bunların 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a), (b) veya (c) bendine göre sigortalı sayılmalarına imkan bulunmamaktadır. Topluluk sigortasından yararlanan amatör sporcular, Kanunun 50 nci maddesinde belirtilen koşulları taşımaları Kurumdan yazılı olarak talepte bulunmaları kaydıyla 01.10.2008 tarihinden itibaren isteğe bağlı sigortaya devam edebileceklerdir.

5510 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesi ile amatör sporcuların sosyal güvenliği ile ilgili tekrar hukuki bir boşluk oluşmuştur. Bu hüküm ile birlikte, amatör sporcular sosyal güvenlik ve iş hukuku mevzuatının dışına tekrar itilmişlerdir. Bu durum amatör sporcuları kaderi ile tekrar baş başa bırakmıştır.

3.8. İsteğe Bağlı Sigortalılık Uygulaması

5510 sayılı Kanun'un 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe girmesi ile 506 sayılı Kanunun 86. maddesi yürürlükten kaldırılmış, bu tarihten itibaren topluluk sigortası uygulaması sona ermiştir. Bununla birlikte, 5510 sayılı Kanun'un geçici 6. maddesinin 5. fıkrasında, bu Kanunun yürürlük tarihi itibarıyla 506 sayılı Kanunun mülga 86. maddesine göre, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları bakımından topluluk sigortasına devam edenlerin bu kanunun 4. maddesi kapsamında durumlarının değerlendirilerek, durumlarına uyan bent kapsamında sigortalı sayılacakları, bunların kendileri veya işverenleri tarafından verilmesi gereken belgelerin en geç 3 ay içinde Kuruma verilmesinin zorunlu olduğu öngörülmüştür. Ancak, amatör sporcuların çalışmaları hizmet akdine dayanmadığından, bunların 5510 sayılı Kanunun 4. maddesinin 1. fıkrasının (a), (b) veya (c) bendine göre sigortalı sayılmalarına imkan bulunmamaktadır. Topluluk sigortasından yararlanan amatör sporcular, Kanunun 50. maddesinde belirtilen koşulları taşımaları Kurumdan yazılı olarak talepte bulunmaları kaydıyla 01.10.2008 tarihinden itibaren isteğe bağlı sigortaya devam edebilecekleridir. Bunun yanında, öncesinde topluluk sigortasına dahil olup olmamasına bakılmadan tüm amatör sporcular isteğe bağlı sigortaya istemeleri dahilinde girebilir ve sosyal güvenliğe bu şekilde dahil olabilirler. Günümüz itibarıyla, amatör bir sporcunun sosyal güvenliğe tam olarak dahil olabilmesinin tek yolu isteğe bağlı sigortalılıktan geçmektedir. Ancak, bu sigortalılık sporcuların adı üstünde isteğine bağlı olarak gerçekleşmektedir.

İsteğe bağlı sigortalılık genel olarak, çalışma imkanı olmayan veya çalışmak için sosyal yaşamın zorunlu kılması nedeniyle fiilen çalışma ortamı olmayanların sosyal güvenlik şemsiyesi altına girebilme imkanını sağlayan bir sosyal güvenlik uygulamasıdır.²²İsteđe bağlı sigorta; kişilerin isteğe bağlı olarak prim ödemek suretiyle uzun vadeli sigorta kollarına ve genel sağlık sigortasına tbi olmalarını sağlayan sigorta uygulamasıdır. İsteğe bağlı sigorta bir sigorta kolu değil, zorunlu sigortalılığın dışında isteğe bağlı olarak sigortadan faydalanmayı olanak sağlayan bir sosyal güvenceyi ifade etmektedir.²³İsteđe bağlı sigortalılar, zorunlu sigortalıların aksine sigortalılıklarını devam ettirmeme ve dilediklerinde isteğe bağlı sigortadan ayrılma hakkına sahiptir.²⁴

Amatör sporcular da iş ve sosyal güvenlik hukuku mevzuatı alanında kendine yer bulamamış. bir kesim olarak isteğe bağlı sigortalılıktan faydalanabilirler.

Sonuç olarak yukarıda da anlatıldığı üzere, amatör sporcular talepte bulunmaları takdirde belli prim aralığında isteğe bağlı sigorta primi ödeyerek kendilerini sosyal güvenlik dünyasına dahil edebilirler. Ancak, bu sigortalılık zorunlu olmayıp isteğe bağlı olduğundan ne kadar amatör sporcunun bunu talep ettiği ve bu yoldan sosyal güvenliğe dahil olacağı tartışma konusudur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sosyal güvenlik, insanları hayat boyu risklere ve tehlikelere karşı koruyan ve/veya bunların etkilerini en aza indirmeye çalışan sistemler bütünüdür. Aynı zamanda çalışanlarla birlikte çalışanların bakmakla yükümlü olduğu kişileri de içine aldığından ülke nüfusunun hemen hemen tamamına yakınını ilgilendirdiği açıktır.

Profesyonel sporcular dışında kalan amatör sporcular başta İş Kanunu'na dahil edilememekte, çalışmaları hizmet akdine dayanmaması nedeniyle de haklarında 5510 sayılı Kanun'un 4/a fıkrası yani sigortalılık hükümleri uygulanmamaktadır. Amatör sporcuların sosyal güvenliğinden çok sağlık sigortaları adına günümüze kadar bazı protokol ve yönetmelikler imzalanmış, ancak bunlar teoriden öteye uygulama aşamasına pek geçememiştir. Günümüze kadar amatör sporcular adına uygulanan en olumlu ve uygun sistem topluluk sigortası uygulamasıdır. Bu uygulamada amatör sporcular toplu bir

²²Ali Pekten., (2008). "Yeni Dönemde Reform Sonrası İsteğe Bağlı Olmanın Usul ve Esasları", *Sosyal Güvenlik Dünyası*, S.51 (Eylül-Ekim), Ankara, s.13-18.

²³zkan Bilgili. (2008). *Yeni Sosyal Güvenlik Uygulaması*, Ankara, s.129.

²⁴ Kurt, a.g.e., s.59.

şekilde dernek veya birlik gibi teşekküller aracılığıyla genel müdürlüğün taşra teşkilatına başvurarak topluluk sigortası kapsamına girebilmişlerdir. Ancak, bu uygulama 01.10.2008 tarihi itibarıyla sosyal güvenlik reformunun yürürlüğe tam olarak girmesi sonucu kaldırılmıştır.

Sayıları yaklaşık 3000 olan profesyonel sporcuların dışında kalan amatör sporcuların sayısı ise; Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Genel Müdürlüğü'nün 2012 yılı Temmuz ayı verilerine göre, 3.474.294 lisanslı sporcunun olduğu ve bunlardan 1.765.853'ünün de faal sporcu olduğu belirtilmekte olup, bu sayı ve oranlara bakıldığında özellikle sayıları yaklaşık 1.700.000 olan faal ve lisanslı amatör sporcuyla sağlık ve sosyal güvenliği ile ilgili sistem geliştirmek ve uygulama alanı oluşturmak gerekmektedir.

Sporcuların sosyal güvenlikleri adına mevzuat, teşkilat ve sigortalama açısından bazı öneriler şunlardır;

1. 3289 sayılı Kanun'un 24. maddesinde profesyonelliğe aday spor dalları olan basketbol, voleybol, boks, güreş, golf gibi branşları profesyonel spor dalı olarak ilan edilmesi gerekmektedir.

2. SGM bünyesinde oluşturulacak Sporcu Sağlık ve Sosyal Güvenlik Kurulu çatısı altında Sporcu Sağlık ve Sosyal Güvenlik Fonu oluşturulmalı, devlet, sporcu, seyirci, federasyon ve kulüplerden toplanan sporcu sigorta payları bu fona aktarılması sağlanmalı, bu fonun işlerliği ve denetlenmesi belli bir prosedüre bağlanmalıdır. Fon adına müsabakalarda biletlerden bir defaya mahsus veya her müsabakayı seyretmede sigorta payı adı altında bir ücret alınması, bu payında sigorta fonunda toplanması gerekmektedir.

3. 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe giren sosyal güvenlik reformu ile 18 yaş altı çocukların tümü anne veya babasının sosyal güvencesine bakılmaksızın genel sağlık sigortasından faydalanacaktır. Yani, bu reform ile 18 yaş altı sporcuların sağlık sigortası yönüyle sigortalı olması garanti altına alınmıştır. Buna göre sporcuların sağlık yönüyle sigortalı olmasıyla ilgili yapılan çalışmaların 18 yaştan büyükler adına yoğunlaştırmak gerekmektedir.

4. Sporcuların sosyal güvenliği ile ilgili sigortalama yolları özel sigorta, topluluk sigortası, isteğe bağlı sigorta ve sosyal sigortalar yöntemidir. Amatör sporcular, yürürlükte olan mevzuata göre isteğe bağlı veya özel sigortalı olabilmektedir. Amatör sporcuları, profesyonel sporcular gibi tamamen sosyal sigortalara dahil etmek yani sigortalı saymak mevzuat ve mantık açısından olanaksızdır. Bunun yerine profesyonel spor dallarının sayılarının artırılmasından sonra geriye kalan amatör sporculara bağlı oldukları birlik aracılığıyla 01.10.2008 tarihi itibarıyla yürürlükten kalkan topluluk sigortasına benzer bir uygulama ile sosyal güvenlik dünyasına dahil etmek yerinde olacaktır. Bu topluluk sigortası uygulaması da isteğe bağlı olduğundan geriye

kalan sporcularla ilgili sadece sağlık sigortası çalışmaları yapılması ve bu uygulamanın yaygınlaştırılması gerekir.

5. Türkiye’de spor hekimliği açısından nitelik ve nicelik olarak kapasitesizlik mevcuttur. Tıp fakültelerinde spor hekimliği ve sporcu fizyoterapistliği adına uzmanlık dallarının açılması ve bunun yaygınlaştırılması gerekmektedir. Günümüzde bununla ilgili çalışmalar mevcut ancak sayı ve nitelik olarak eksiktir.

6. Çeşitli spor dallarının sigortalınması işleminde iş kazası, meslek hastalığı ve malullük riskleri göz önünde bulundurulmalı, uluslararası birliklerle bilgi alışverişi yapılarak prim oran, tutarı ve devlet desteğinin gerçekçi bir şekilde ayarlanması gerekmektedir.

7. Yapılacak mevzuat değişiklikleri neticesinde spor kulübü işyerlerinde spor yapan amatör sporcuların listelerinin SGM ve SGK taşra teşkilatı birimlerine gönderilmesi sağlanmalı ve listedeki isimlerin alt kimlik bilgilerinin kontrol edilerek sosyal güvenlik dünyasındaki yeri kontrol altında tutulmalıdır. Uhdesinde spor yapan tüm sporcu ve diğer çalışanları SGK’ya bildirmesi ve listelemesi adına spor kulüplerine yaptırımlar getirmek gerekir. Bu şekilde, spor kulübü işyerlerinde kayıt dışı istihdamı önlemiş veya azaltmış olunur. Hatta bu durum müsabaka listelerinden de kontrol edilebilir.

KAYNAKÇA

- Ankan, Yusuf. (2007). Futbolda Şiddet ve Polis. *Polis Bilimleri Dergisi*, 9(1-4), 109-132.
- Bilgili, Özkan. (2008). *Yeni Sosyal Güvenlik Uygulaması*, Ankara: Ankara SMMM Odası Yayınları.
- Ekenci, Güner, Ankan, Yusuf ve Karaoğlu, Ercan. (2009). Yerel Yönetimler ve Spor. Veysel K. Bilgiç (Editör), *Değişik Yönleriyle Yerelleşme* (389-427). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Evcil, Cahit ve Geçer, Bekir. (2004). *Sosyal Sigorta İşlemleri İşveren Rehberi*, Ankara: Yaklaşım Yayıncılık.
- Fişek, Kurthan. (1985). *100 Soruda Türkiye Spor Tarihi*, İstanbul: Gerçek Yayınevi.
- Keten, Mustafa. (1993). *Türkiye’de Spor*, İstanbul: Polat Ofset.
- Kurt, Resul. (2004). *İş Hukuku ve Sosyal Sigortalar Sigorta Mevzuatında Usul ve Esaslar*, İstanbul: İSMMMMO Yayınları.
- Küçükgüngör, Erkan. (1998), “Türk Hukukunda Sporcuların Hukuki Durumu”, *GÜHF Dergisi*, C.II, S.1-2, (Haziran-Aralık), (http://www.hukuk.gazi.edu.tr/editor/dergi/2_11.pdf), (Erişim Tarihi: 25.05.2010)
- Pekten, Ali. (2008). Yeni Dönemde Reform Sonrası İsteğe Bağlı Olmanın Usul ve Esasları. *Sosyal Güvenlik Dünyası*, S.51, 13-18.
- Savaş, İsa. (1989). *Spor Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Sümer, Rıza. (1989). *Sporda Demokrasi*, Ankara: Şafak Matbaası.

Elektronik Kaynaklar

- dpt.gov.tr, (2012), <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan2.pdf>, (Erişim Tarihi: 21.07.2012).
- dpt.gov.tr, (2012), <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan3.pdf>, (Erişim Tarihi: 21.07.2012).
- dpt.gov.tr, (2012), <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan4.pdf>, (Erişim Tarihi: 22.07.2012).
- dpt.gov.tr, (2012), <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan5.pdf>, (Erişim Tarihi: 24.07.2012).
- dpt.gov.tr, (2012), <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan6.pdf>, (Erişim Tarihi: 24.07.2012).
- dpt.gov.tr, (2012), <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/vii/>, (Erişim Tarihi: 24.07.2012).
- dpt.gov.tr, (2012), <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/viii/plan8.pdf>, (Erişim Tarihi: 24.07.2012).
- dpt.gov.tr, (2012), (<http://ekutup.dpt.gov.tr/egitim/beden/oik530.pdf>), (Erişim Tarihi: 24.07.2012).
- Spor Genel Müdürlüğü, (2012), (<http://www.sgm.gov.tr/Sayfalar/default.aspx>, Erişim Tarihi: 23.07.2010).

Copyright of Journal of Academic Studies is the property of Journal of Academic Studies and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.